

Manuel Valdes; pintor als Estats Units

## 'I love New York'

El pintor valencià Manuel Valdès (València, 1941) viu des de fa un any a Nova York. El pròxim mes de maig fa la seua primera exposició individual a la galeria Marlborough. Aquestes són les seues primeres declaracions sobre pintura, museus, col·leccionisme i la crisi de l'art.

**P**er què se'n va venir a pintar a Nova York?

—Em vaig plantejar venir a Nova York per una qüestió molt senzilla: em van oferir treball. La ciutat m'agrada, em sedueix i veig la possibilitat de passar, de conèixer-la com a turista, a conèixer-la com a pintor. És a dir, conèixer els seus museus. Vaig arribar amb la idea de passar uns mesos; després la ciutat em va fascinar, els seus museus són magnífics, vaig entendre que podria guanyar-me la vida fora de la meua ciutat d'origen i això és molt important. Després, a poc a poc, vaig entrar en la dinàmica de la ciutat: m'agraden els seus edificis, la seua llum, veure el canvi de les estacions, etc.

—*Supose que també li agradarà l'ambient artístic de Nova York.*

—Evidentment. És una ciutat amb moltes exposicions artístiques. Sobretot venint d'una ciutat com la meua, petita, on les activitats culturals són limitades, aquesta ciutat t'aclapara. Aquesta ciutat acaba per convèncer a qualsevol que tinga un poc de sensibilitat.

—*El seu viatge a Nova York coincideix amb un canvi de galeria. Amb l'Equip Crònica vostè treballava en la galeria Maeght i ara, com a Manuel Valdés, entra en la galeria Marlborough. ¿Què ha representat per a vostè aquest canvi?*

—Hi ha algunes diferències entre la Marlborough i la Maeght, sobretot una qüestió d'eficàcia. De tota manera Maeght era una galeria internacional. I els seus artistes, sobretot els clàssics, els tenia col·locats a Amèrica. Jo parle d'una època en què les galeries d'art europees tenien la supremacia internacional. Per exemple, Maeght es permetia el luxe de contractar un artista nord-americà com l'escultor Alexander Calder. Avui seria una cosa impensable per a una galeria europea. És a dir, que Maeght era una

galeria d'art europea cosmopolita. La galeria Marlborough en què treballa avui té unes característiques distintes. És una galeria nord-americana que té sucursals a Londres, Tòquio i pròximament a Madrid.

—*Formar part del grup d'artistes de Marlborough —on hi ha entre altres artistes, Joan Genovés, Luis Castillo, Claudio Bravo, etc.— marca estèticament la línia d'un artista.*

—Jo crec que Marlborough és una galeria que té artistes molt diversos i molt confrontats. És cert que es una galeria que té prou artistes de la figuració, per dir-ho d'alguna manera.

—*Durant algun temps a València deien que ja no feia falta que emigraren els artistes. Simplement que eixiren al mercat les obres. Però sembla que un artista es fa també en una ciutat, amb el seu nivell cultural, la seua oferta artística, el seu mercat. ¿Què en pense?*

—Un artista s'alimenta de veure art i d'altres vivències. Formalment de veure exposicions, llegir llibres i anar als museus. Es pot viure a València i prendre sovint el tren o l'avió i anar a veure exposicions. Però és molt incòmode. És més còmode viure en una ciutat on es produeix tot això de què estem parlant. De totes maneres no sóc dels que creuen que per a pintar bé cal viure a Nova York. U, pot pintar bé en qualsevol lloc, fins i tot des d'Alacant o Sogorb. Però pense, ara amb una certa experiència i pot ser amb un certa ingenuïtat, que, si haguera viscut aquí sempre, pintaria millor del que pinte. Tinc la sensació, sorpresiva, que des que sóc aquí pinte millor. Que avance ràpidament.

—*Un escriptor dialoga normalment amb les novel·les, assajos, els llibres que llig. Un artista dialoga amb les obres, les exposicions i els museus*

*que contempla. En un temps Manuel Valdés deia que dialogava amb el Museo del Prado. Aquí a Nova York ¿amb quins museus dialoga Manuel Valdés?*

—Evidentment amb el Metropolitan Museum of Art i amb el Museum of Modern Art. Tu deies que els escriptors dialoguen amb la literatura. És a dir, amb els llibres. I els pintors dialoguen amb els quadres. Però hi ha una diferència molt important. Un llibre es pot llegir en qualsevol part: el camp, la mar, la ciutat.

El seu contingut no canvia. La impremta té l'avantatge de reproduir en els llibres les idees dels escriptors. Però en l'art no pots alimentar-te només de llibres. Perquè les reproduccions sí varien el cromatisme, l'escala i la dimensió de les obres. Això t'obliga, en certa manera a anar als museus.

—*¿Això del canvi de l'hegemonia internacional de la capitalitat de l'art de París a Nova York és cert?*

—No estic segur que la capital del món del mercat de l'art siga Nova York. Almenys no en tinc consciència. El que sí que és ben cert és que per aquí passen exposicions que normalment no poden passar per altres ciutats. El fet que aquí hi haja museus de prestigi i amb bons pressupostos com el Moma i el Metropolitan permet veure les millors exposicions. Però també hi ha bones exposicions en altres ciutats nord-americanes. L'altre dia vaig anar a Washington a veure una mostra de Tizano excepcional.

—*Un altre tema d'actualitat és sens dubte la crisi del mercat internacional de l'art. ¿Què en pense?*

—La crisi del mercat està vinculada a la crisi econòmica. En aquest moment als Estats Units les cases són més barates i els quadres es venen molt menys i la gent de les botigues es queixa que es ven poc. Això, a la pintura, l'afectarà re-

lativament. A la pintura bona, consolidada, no li afecta. Sí afecta l'especulació de l'art. S'han comprat molts quadres, en els darrers temps, només per especular.

I això s'ha notat en les subhastes internacionals. La crisi del mercat és sobretot per als intermediaris. Gent que es passa els quadres de mà en mà sense cap pudor. Jo estic molt content que a aquesta gent li afecte la crisi. La crisi era necessària.

—*Després d'un any d'estada a Nova York, Manuel Valdés prepara per a la primavera la seva primera exposició individual als Estats Units. ¿Què hi exposarà? ¿Pintura, dibuixos, escultures?*

—Només pintura. Presentaré al maig de 1991 i a la galeria Marlborough la primera exposició de pintura feta a Nova York, en aquest estudi davant el Empire State, on xarrem. Potser hi inclouré alguna sèrie de gravats. Quant a la temàtica, continue amb algunes sèries anteriors referides a la pintura del passat, però amb innovacions. Crec que els quadres estàn millor pintats. He treballat amb calma, tranquil·litat i millor informat. Crec que és el meu millor treball.

—*¿Et sents un pintor espanyol a Nova York?*

—Crec que sí. El meu alé espiritual és sobretot la pintura espanyola. Des del segle XVIII, passant per Goya, fins a les avantguardes. El que jo pense és portar-me, així mateix, dels Estats Units un gran botí. He vingut també a veure la pintura que s'ha fet aquí. Sobretot la pintura de la postguerra mundial. És a dir, dels anys quaranta i cinquanta (Pollock, De Hoening, Rotcko, etc.). Jo ja he sofert algunes influències de l'estada a Nova York.

Parle de la meua pintura. Té una escala més gran. Això ho he fet confrontant la meua pintura amb el que veia aquí. Un artista és, en definitiva, una suma d'experiències. Les experiències que portes i les experiències que adquireixes.

—*¿El fet que els grans quadres de les avantguardes històriques estiguen als museus de Nova York què li sembla?*

—Un gest d'intel·ligència històrica d'aquest país. És una societat que ha sabut adquirir les obres, les tendències artístiques i els artistes quan tocava. Però



Manuel Valdés.

RIAGA GIL

aquí no hi ha només els Picasso, Dalí i Miró de què parla vostè, també hi ha pintura europea del passat molt important. Per exemple Rembrandt. La veritat és que en pocs anys aquesta societat ha comprat molta obra d'art. És sorprenent també veure que darrere de cada quadre hi ha un col·leccionista que ha fet donació de l'obra. Això implica que en aquest país hi ha hagut col·leccionisme. Que s'ha fomentat des de l'estat. I que els col·leccionistes han estat molt intel·ligents.

—*¿Per què aquí als Estats Units, els grans museus d'art contemporani són privats i no estatals. ¿Això implica una manera de veure la cultura distinta?*

—És evident que una societat que és capaç d'assumir l'art en el moment en què es produeix és una societat amb una mirada distinta de la cultura. Aquí l'art es compra. Es consumeix. I és curiós, fa cap, després, als museus. La iniciativa privada compra l'art del seu temps i en acabar en fa donació a la societat. Aquí hi ha, a més de lleis que ho afavoreixen, una actitud social distinta. Hi ha la tendència a tornar al país el que el país els ha donat. És una filosofia molt profunda.

—*A l'estat espanyol hi havia la tradició de fer donacions de biblioteques de les gran famílies o dels escriptors o pintors als municipis d'origen. Però donacions d'art no es fan habitualment. ¿Per què passa això?*

—No hi ha aquesta tradició de donar obres d'art perquè l'estat espanyol a nivell contemporani, no hi ha art. Espanya ha donat, des de principis de segle (Picasso, Gris, Miró, Blanchard, Dalí, etc) excel·lents artistes, però han emigrat tots perquè es morien de fam a l'interior. S'han fet fora. Sobretot a França.

A Espanya, al segle vint, tampoc hi ha hagut col·leccionistes. És lògic per tant que a França hi haja col·leccionistes d'art espanyol i no a Espanya. Els museus d'Espanya estan orfes perquè no hi ha col·leccionistes. Hi ha molta polèmica sobre la manca d'art avantguardista a Espanya. ¿Però com volem que hi haja obres en un país que no té museus, que no té col·leccionistes i en què l'estat, en un segle, no ha comprat obra d'art contemporània?

Manuel García